

תלמוד בבלי מסכת פסחים דף י"ט עמוד ב

שואלים			אומר רב יהודה בשם רב ויש אומרים רבי יוסי ברבי חנינא
נגיד שאין טומאת ידים			כאשר היה טומאת ידים עדיין לא היה גזירה על טומאת כלים.
ובלים במקדש?			אומר רבא
			הרי שניהם נגזרו באותו יום? שלמדנו ספר ידים+טבול
שואלים-הסבין במה נגעה?			אם נגעה בבשר-אוכל לא מטמא כלים, אם סכין נגעה במחט-כלי לא מטמא כלי?
עונה רבא			שואלים-מה עושה המחט-אם ספק

ונימא שאין טומאת ידים וכלים במקדש! אמר רב יהודה אמר רב, ואיתימא רבי יוסי ברבי - חנינא: ידים קודם גזירת כלים נשנו. - אמר רבא: והא תרויהו בו ביום גזרו, דתנן: הספר והידים, והטבול יום, והאוכלין והכלים שנטמאו במשקין! אלא אמר רבא: הנח לטומאת סכין, דאפילו בחולין נמי לא מטמא. האי סכין דנגע במאי? אילימא דנגע בבשר - הא אין אוכל מטמא כלי, ואלא דנגע במחט - והא אין כלי מטמא כלי. האי מחט מאי עבידתיה? אי נימא ספק מחט - והא איתמר רבי אלעזר ורבי יוסי ברבי חנינא, חד אמר: לא גזרו על ספק הרוקין שבירושלים, וחד אמר: לא גזרו על ספק הכלים שבירושלים! - אמר רב יהודה אמר רב: כגון שאבדה לו מחט טמא מת, והכירה בבשר. רבי יוסי ברבי אבין אמר: כגון שהיתה פרה חסומה ובאה מחוץ לירושלים.

שואלים-מה עושה המחט-אם ספק	חכם	בשם	תשובה
הרי רבי אלעזר ורבי יוסי ברבי חנינא אמרו:	רב	רב יהודה	מחט מטומאת מת והכיר בבשר.
כל אחד אמר: לא גזרו ספק: רוק בירושלים, ספק כלים בירושלים.	רבי יוסי ברבי אבין		פרה עם מחסום בפה מחוץ לירושלים שבלעה מחט

הסבר א' דף י"ט עמוד ב' מסכת פסחים גמרא-פרק ראשון-ספק טומאת רוק או כלים בירושלים

מסבירים	שואלים-הרי למדנו	לגבי ספק טומאת
רבי אלעזר ורבי יוסי ברבי חנינא	גם על ספק טומאת רוק וגם על ספק טומאת כלים ומדוע חוזרים על זה?	רוק-למדנו שכל הרוק שנוצא בירושלים טהורים-חוץ משוק העליון?
תשובה	לגבי ספק טומאת כלים	תשובה ולפי זה
שאפילו אם עבר זה בירושלים עדיין זה ספק.	כלים שמוצאים בדרך למקווה טמאים, ונדייק בירושלים עדיין זה ספק.	בעליה היו טהורים? הרי כתוב בירידה?
והמשך התשובה-מהרישא	ולפי רב	
אפשר לדייק, מהסיפא אי אפשר לדייק, וכלים בסימטאות צדדיות-לא טמאים.	שאמר מצאו מחט שמכיר בבשר הבהמה, ומחט זה כמו חלל חרב אז שיטמא אדם וכלים?	

חלק א' במסכת פסחים דף י"ט עמוד ב'

גופא, רבי אלעזר ורבי יוסי ברבי חנינא; חד אמר: לא גזרו על ספק הרוקין שבירושלים, וחד אמר: לא גזרו על ספק הכלים שבירושלים. ורוקין תנינא, כלים תנינא. ורוקין תנינא, דתנן: כל הרוקין הנמצאין בירושלים טהורין, חוץ משל שוק העליון! - לא צריכא, אף על גב דאיתחזק זב. כלים תנינא, דתנן: כל הכלים הנמצאים בירושלים, דרך ירידה לבית הטבילה - טמאין. הא דעלמא - טהורין! - ולטעמך, אימא סיפא: דרך עליה - טהורין. הא דעלמא - טמאין. אלא: רישא דוקא, וסיפא לאו דוקא, ולאפוקי דזייטא. ולרב, דאמר כגון שאבדה לו מחט טמא מת והכירה בבשר, כיון דאמר מר: בחלל חרב - חרב הרי הוא כחלל, אדם וכלים נמי ליטמא! אמר רב אשי: זאת אומרת עזרה רשות הרבים היא, והוה ליה ספק טומאה ברשות הרבים, וכל ספק טומאה ברשות הרבים - ספיקו טהור. הא ברשות היחיד - ספיקו טמא הוא. מכדי, האי מחט - דבר שאין בו דעת לישראל הוא, וכל דבר שאין בו דעת לישראל בין ברשות הרבים בין ברשות היחיד ספיקו טהור! - משום דהוי ספק טומאה הבאה בידי אדם, ואמר רבי יוחנן: ספק טומאה הבאה בידי אדם

אומר רב אשי במסקנה		העזרה בבית המקדש- רשות הרבים, ספק טומאה ברשות הרבים- טהור, ברשות היחיד טמא
שואלים-מחט		מהו דבר שאינו עונה ולמדנו שדבר שאינו עונה-ספק טומאה-טהור בכל מקום?
תשובה	ספק	שכבא על ידי אדם והוא טמא.

תוספות מסכת פסחים דף י"ט עמוד ב

בסתם ידים ונהו ידים דכל הפוסל התרומה מטמא ידים להיות שניות אינו אלא לקדשים כדמוכח בהגנה ותיריך ר"י דהך גזירה ודאי אינה היא דחגיגה אלא מסתמא כשגזרו אסתם ידים שהיו שניות גזרו כמו כן מסתמא על ידים הנוגעות בראשון שהיו שניות הלכך הני ידים שנגעו במחט שהוא ראשון היה להם להיות שניות אלא דאין טומאת ידים ונימא אין טומאת ידים וכלים במקדש - תימה לר"י ממה היה לו לכלי ליטמא אי ממשקין הא משקין בית מטבחיא דכן וי"ל דר"ע היא דאמר טומאת משקין לטמא אחרים דאורייתא א"כ לית ליה שיהא דכן וזה אין נראה לו דלר"י עקיבא יהיו דכן מלטמא כלים וא"ת דילמא כי אמר ר"ע זכינו עדיין לא נגזרה גזירה דכלים וגזירה דידים לקדש כבר נגזרה כדאמרין בפ"ק דשבת (ד' טו. ושם) דשלמה גזר לקודש ואינהו גזרו לתרומה וי"ל דגזירה דכלים היינו בי"ח דבר וי"ח דבר קדמו לר"ע וא"ת מנא ליה לגמרא שאין טומאת כלים במקדש דילמא בי"ח דבר גזרו על כלים אף במקדש והא דקתני שהסכין טהור היא נשנית קודם י"ח דבר שהיה במקדש של ר' חנינא סגן הכהנים וי"ל דאם איתא דגזרו בי"ח דבר טומאה על הכלים במקדש ה"ל למיתני בהדיא בשום מקום לאשמעינן דהיא דקתני שהסכין טהור קודם גזירה נשנית. תרויהו בו ביום גזרו - תימה דידים לקודש שלמה גזרו וי"ל דר"ע אי"ח דבר קאי שהיתה מחדש וה"ק בי"ח דבר כשעסקו בדיני ידים לא רצו לגזור טומאת ידים במקדש. האי סכין דנגע במאי - וס"ל דמירי בלא משקין. אין כלי מטמא כלי - ולית ליה דרב יהודה דמוקי לה במחט טמא מת דההוא כלי מטמא כלי אלא כרבי יוסי דאמר כגון שהיתה פרה חסומה. הא ברשות היחיד ספיקו טמא - תימה הא איצטריך לאוקמא ברשות הרבים משום ידים דספיקו ברה"י טמא. מכדי האי מחט דבר שאין בו דעת לישראל הוא - פ"י האי מחט כלי שנגע במחט דבטומאה אפילו ברה"י יהא ספיקו טהור. ואמר רבי יוחנן וכו' - ה"מ לאתויי דזעירי דמשני (מדה ד' ה'): דמעת לעת שבנדה עושה משכב ומושב אף על גב דמשכב ומושב אין בו דעת לישראל כשחברותיה נושאות אותה

רש"י מסכת פסחים דף י"ט עמוד ב

זכות טובה וריוח ותקנה היא לנו מהפסד קדשים, שלא נגזרה גזירת ידים במקדש ליטמא בדבר שאין מטמא אדם, דהאי מחט מוקמי ליה דלאו בר טמויי אדם הוא, דאילו חוץ למקדש מנמאים ידים בטומאה כל דהו אפילו סתמן, משום ידים עסקניות. ונימא - נמי, זכינו שאין טומאת כלים במקדש מדרבנן דבבר שאין מטמא מן התורה, דאילו בחולין גזרו רבנן ביה טומאה, ואף על גב דמדאורייתא טהור - כדתנן גבי שמונה עשר דבר: והאוכלים והכלים שנטמאו במשקין, והבא קתני: סכין טהור. ידים קודם גזירת כלים נשנו - ליטמא מדרבנן, וכשהעידו עדות זו עדיין לא נגזרה גזירת חכמים על טומאת כלים דרבנן, לפיכך לא יוכל לומר זכינו שאין טומאת כלים במקדש - דהיא שעתא אפילו בעלמא נמי לא הואי. בו ביום - בעליית חנניה בן חזקיה בן גרון ביציאות השבת, דתנן: אלו פוסלין את התרומה. הספר - והתם מפרש טעמא משום תקנת ספרים, שהיו מניחין את הספרים עם התרומה, ועבברים אוכלים אותם. ידים קודם גזירת כלים נשנו - ליטמא מדרבנן, וכשהעידו עדות זו עדיין לא נגזרה גזירת חכמים על טומאת כלים דרבנן, לפיכך לא יוכל לומר זכינו שאין טומאת כלים במקדש - דהיא שעתא אפילו בעלמא נמי לא הואי. בו ביום - בעליית חנניה בן חזקיה בן גרון ביציאות השבת, דתנן: אלו פוסלין את התרומה. הספר - והתם מפרש טעמא משום תקנת ספרים, שהיו מניחין את הספרים עם התרומה, ועבברים אוכלים אותם. והידים - אפילו סתמן, אם נגע בתרומה בלא נטילת ידים. והטבול יום - והתם פריך: הא דאורייתא היא, ומשני: סמי מכאן טבול יום. אלא אמר רבא - ודאי כבר נגזרה על הכלים מדרבנן שיטמאו במשקין, ומיהו הכא ליכא משקין, והנח לטומאת סכין, דאפילו בחולין שלא חשו להפסידן - לא שייכא בהו הכא טומאה לסכין, דהאי סכין דנגע במאי שיטמאוהו, לא בשל ולא מחט אין יכולין לתמאן, דאין אוכל ולא כלי שאינו אב הטומאה מטמאין כלים אפילו מדרבנן, ולא גזרו חכמים מדבריהם טומאה על הכלים אלא שיטמאו מן המשקין, ומשום משקה זב וזבה. מאי עבידתיה - דמטמא בשר.